

Jesenski list.

Rinese vetrič list mi suh
Na okence jeseni;
Tedaj zamisli moj se duh:
Kaj véli list poméni?

In seje zopet novo sét,
Podorje listje vélo,
Da spet imel bo boljšo zét,
Na-tó le misli smélo.

Jesenski čas ni žitja čas,
V naravi vse umíra;
Dozórel je na polji klas,
Kmet v živež ga pobíra.

A listek meni govóri
Na okencu jeseni:
Mordà umreš i skoraj tí,
Saj vidiš smrt na meni.

Vender pa sejaj novo sét
In dela ne ostávi,
Le sejaj mi za véčno zét,
Ki bo v nebeški slavi!

Rákulski.

Na vernih duš dan.

Stotero lučie tu gorí
Po grobih sred zelénja
V spomín, kar vera nas učí
O véčnosti življenja

V spomín na rajnkih véčni dan
So lučice prižgane,
In tu klečí unet kristjan
Za svoje moli znane.

Usáhne res zeméljski vrt,
A véčni ne ovéne,
Življenje res nam vzame smrt,
A véčnost nam odkléne.

Saj v duhu sliši tožni stók:
Mólite sestre, brati!
In ne solzá! — kaj mar nam jók?
Dolgé molitev plati!

Rákulski.

Breza.

(Slika iz narave.)

Na golem hribu je stala mlada breza. Tiha samota ji je ugajala in veselo se je vzpenjala k oblakom. V temni strmini, ki se je dvigala nad hribom, šepetalo je staro smerečeje v mladostnih sanjah, lahno gibaje težko véjevje — a vitka breza ni poslušala resnih glasov stoletnih dreves: hitela je v solnčni zrak. Mlad pastir, ki je iskal svojemu biču novo držalo, ogledoval je neki dan mlado

brezo, a spomnil se je, da se brezov les prerad lomi — in porezal je brinjev grm v bližini. Pozneje, ko je naše drevesce vže nekoliko odraslo, prišla je v samotni kraj stara ženica nabiraje brezje za metle, toda ni dosegla več lepega brezinega vrha; oklestila je samó nižje veje ter otišla dalje.

Sedaj je rasla breza ponosno v beli dan. Ko je minilo nekaj let, bila je tako lepo, nežno drevó, da jo je bilo veselje gledati. Njeno deblo je dobilo gladko, kakor mladi sneg belo skórijo, tenko vejevje je viselo gosto in prozorno nizdolu. Pomladanski dih jo je okrasil vselej s svetlim zelenjem, v katerem je sladko prepeval veseli ptičji roj. Kadar je prisijala bleda luna, odsevala je snežna belina brezinega debela v mehkobnem svitu na temnem ozadji strmine in v drobnem listji je igrala skrivnostno mesečina. V tihi poletni noči so se zbirale gozdne vile pod krasnim drevesom in pevaje milo pesen plesale svoje kolo.

Ko je pihala hladna jesenska sapa, jelo je listje rmeneti in osipavati se. Tedaj je prihajal semkaj vaški ptičar; vedel je, da se ptice rade usedajo v gosto vejevje samotnega drevesa, prislonil je brezi dolgo rogovilo ter lovil pevke. In ko je razgrnila neizprosna zima svojo smrtno odejo, stala je breza malo ne povsem gola. Le posamezni rjavi listi so še viseli na nekaterih vejah. Tudi te je razpodila ostra burja, da so šumé leteli po zmrzli snežini. V najhujšem mrazu pa je imela breza po vejah beli kras — ledeno ivje. V tem so se videle iz daljave časi velike črne pike — vrane, ki so zmraževale na samini.

A zopet se je vrnilo mladoletje. V brezi se je pretakalo bujno življenje; mlado zelenje se je smijalo z vej. V lanski sivorumeni travi pod drevesom so dehtele modre vijolice. Te cvetice so hodili v gorkih dnevih nabirat vaški otroci. Neki dan so prinesli s seboj kajolico*) in usekali brezi globoko rano. Potem so nastavljali drug za drugim usta in srkali sladki sok, ki je takòj jel rositi iz mehkega, rmenega lesá. Hudo, hudo je bolelo brezo — in od tega dne je začela hirati. Stala je še dokaj trdno, a njena lepota je skoraj izginila. Deblo se je krivilo; skórija, prej nežna kakor bela svila, postajala je črnikasta, vsa razdrta in robata, osobito okoli rane; stareje veje so usihovale in tožno molele v zrak. Veselega ptičjega petja ni bilo več slišati. Samó strašilo mej pticami, groznogleda sóva, priplavala je v tihem poletnem somraku ter posedela na debeli suhi brezovi veji predno se je speljala v polje na mišji lov. Tako je minilo nekaj let. Brezo je obrastel povsem zelen mah, zastarela skórija se je lupila po trohnečem debelu in kadar se je uslonil veter vánjo, vztrepetala je do korenin.

Neko viharno jesensko noč, ko je tulila grozna nevihta, se oslabela breza ni mogla več ustavljati razdivjani sili — in ječaje se je zgrudila na zemljo. V strmini je pela sóva mrtvaško pesen: „Hù — — — hù hù.“ — — —

Adolf Pahor.

*) V podjurski dolini: mala sekirica. — *Pis.*